

Türk futbolunda şiddetin önlenmesine yönelik emniyet uygulamalarının yasalar çerçevesinde incelenmesi

Halil Gültekin¹

Fikret Soyer²

Özet

Bu çalışmanın amacı, Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde takımları olan illerde görev yapan emniyet mensuplarının görev yaptığı iller, eğitim düzeyleri, spor güvenliği konusunda hizmet içi eğitim alma durumlarına göre mevcut yasaların uygulanması, seyirci saldırganlığının önlenmesi ve seyirci saldırganlığının nedenleriyle ilgili görüşleri arasındaki ilişkilerin ortaya konulmasıdır. Araştırmanın evreni Türkiye'deki çevik kuvvet polisidir. Örneklem Süper ve Birinci Lig için İstanbul ilinden 200, İkinci lig için İzmir ilinden 130, Üçüncü lig için Aksaray ilinden 40 personel olmak üzere toplam 370 personelden oluşturuldu. Bu personele, daha önce uygulanabilirliği test edilen, futbolda şiddetin önlenmesine yönelik uygulamaların durumu ile ilgili Anket Yöntemine dayalı çalışma yapıldı. Anket uygulamasından sonra anket üzerindeki hesaplanan değerler, araştırmaya konu olan değişkenlere göre sınıflandırıldı. Bilgisayar ortamına aktarılan veriler anova, t testi ve frekans dağılımı kullanılarak hesaplandı. Araştırma bulgularına göre Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü futbol liglerinin bulunduğu illerde görev yapan Emniyet görevlilerinin mevcut yasaların uygulanması ile ilgili görüşleri arasında ve seyirci saldırganlığının önlenmesi ile ilgili görüşleri arasında önemli bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Bunun yanı sıra, spor güvenliği konusunda aldıkları hizmet içi eğitim durumuna göre mevcut yasaların uygulanması, seyirci saldırganlığının önlenmesi ve seyirci saldırganlığının nedenleriyle ilgili görüşleri arasında da önemli farklılıklar olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Araştırmaya katılan emniyet mensupları futbolda şiddetin sorumlusu olarak farklı kişi veya kurumları sorumlu görmektedirler. Bunları sorumsuz seyirciler, amigolar, taraftar dernekleri, medya ve kulüp yöneticileri olarak önem sırasına göre sıralamışlardır. Sonuç olarak bu çalışmada, bu alanda görev yapan emniyet mensuplarının futbolda şiddetin önlenmesine yönelik olarak mevcut yasaların uygulamasındaki sıkıntılar giderilebildiğinde yeterli olabileceği, bununla birlikte konuyla ilgili hizmet içi eğitimin emniyet uygulamalarını etkin kılabilceği yargısına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Futbol, futbolda şiddet, seyirci saldırganlığı, emniyet uygulamaları.

Examining police practices, as part of the regulations, oriented towards preventing violence in Turkish football

Halil Gültekin¹

Fikret Soyer²

Abstract

The main reason of this study is to show the relations of the ideas of the the police officers work and have teams at Super-First, The Second and The Third football Leagues, the levels of education, the application of current laws according to the in-service training situation on the issue of sport security, the prevention of the spectators aggressiveness and the relations among the views related with the reasons of the spectators' aggressiveness. The universe of the search survey was Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü. The sampling was constituted by was constituted by 370 staffs, 200 staffs from İstanbul for the Super-First Leagues, 130 staffs from İzmir for The Second League, 40 staffs from Aksaray for The Third League. A study based on an Inquiry Method, whose practicability was tested before, about the case of preventing applications towards the violence in football, was carried out to the participants, these staffs. After applying the inquiry, the accounts gathered from the inquiry, were classified according to the variants on the issue of the subject matter. The data processed on a computer were rated by using anova, t-test and frequency distribution. An important difference among the opinions of the police staffs, working at the cities which have the Super-First, The second and The Third football Leagues about the application of current laws and the prevention of the spectators aggressiveness were determined according to the findings of the survey ($p<0,05$). On the other hand, it was also determined that there were also important differences among the opinions on the issue of sport security according to the in-service training they had in applying current laws, the prevention of spectators' aggressiveness and the reasons of the spectators' aggressiveness ($p<0,05$). The police staffs, joining the survey, charge some different people or associations as responsible for the violence in football. They classify them such as irresponsible spectators, cheer-leaders, the organizations of supporters, media and the club managers. As a result, the police staffs working on the subject matter department will be successful on the condition of removing the difficulties in using the current laws towards prevention of violence in football and moreover it was judged that in-service training about the issue related with the issue will affect efficiently the police applications.

Key words: Football, the violence in football, the spectators' aggressiveness, the police applications.

1 Aksaray Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürlüğü (hgultekin47@hotmail.com)

2 Sakarya Üniversitesi, BESYO (Yrd.Doç.Dr.) (fikretsoyer@gmail.com)

1.Giriş ve Amaç

Futbol, dünyada en yaygın takım sporudur. Başta Avrupa ve Güney Amerika ülkeleri olmak üzere hemen hemen tüm ülkelerde çok sevilir ve geniş bir izleyici kitlesi tarafından izlenir. Futbolda şiddet konusuna gelmeden şiddet ve saldırganlık kavramlarını açıklamakta yarar vardır.

Saldırganlık TDK sözlüğünde 1. Saldırgan olma durumu, 2. Saldırgan bir biçimde davranma, 3. Bireyin kendi düşünce ve davranışlarını dıştaki direnmelere karşı, zorla karşısındakine benimsetme çabası olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu [TDK] Türkçe Sözlük, 1998).

Saldırganlık, genellikle; zıt düşüncelere karşı çıkma, başkaları hakkında düşündüklerini söyleme, herkesin içinde başkalarını eleştirme, başkalarıyla alay etme, aynı fikirde olmadığı zaman bunu hemen söyleme, hor görüldüğü ya da kötü bir davranışla karşılaştığı zaman öç alma, başkaları hata yaptığı zaman onları suçlama, gazetelerde dehşet ve cinayet ile ilgili sütunları okumaktan hoşlanma şeklinde açığa vurulur (Yiğit, 2002).

Engellenme duygusuna karşı verilen en tipik tepkilerden birisi saldırganlıktır. Saldırganlık, “başkalarını incitmeyi amaçlayan her türlü davranış ya da eylem” olarak tanımlanabilir (Freedman, Sears, Carlsmith, 1989).

Saldırganlığın “başka insanlara ve varlıklara zarar vermeyi amaçlayan bir davranış (tepki) olarak, hem bu yönde ve hem de bu yöndeki bir tepkiyi önleme yönünde” düşünülmesi gerektiğini belirtmektedirler (Usal ve Aslan, 1995).

Bir davranışın saldırgan olarak nitelendirilebilmesi için niyet çok önemlidir. Niyet, başkasına zarar veren her davranışı saldırgan davranış olmaktan kurtarmaktadır. Seyircilere seken bir futbol topunun seyirciye zarar vermesi, dışının dış yaparken hastanın incinmesi bu davranışları saldırgan yapmaz. İkinci tanıma göre çevreyi tahrip eden göstericilerin davranışı kadar bunu engellemeye çalışan güvenlik güçlerinin davranışı da saldırganlık kavramı içinde değerlendirilmektedir. Bazen de güvenlik güçleri suçsuz insanları öldüren ya da rehin alan teröristi de öldürmekte ya da yaralı ele geçirmektedir. Burada özgeci (prosocial) saldırganlık ve düşmanca (antisocial) saldırganlık ayrımı karışımıza çıkmaktadır. Buradaki ayrım toplumun saldırganlığı kabul edip etmediği noktasında düğümlenmektedir. Eğer saldırganlık toplum tarafından ahlaken onaylanan bir saldırganlıksa özgeci, onaylanmayan bir davranışsa,

düşmanca saldırganlıktır. Açıkça toplumsal kuralları çiğneyen suikast, cinayet, gasp, dövme gibi eylemler düşmanca eylemlerdir (Göksu, 2000). Saldırganlık dendiği zaman insanlar ilk etapta içeriğinde şiddet olan, kaba kuvvet kullanımını gerektiren, karşı taraftaki insanları inciten bir davranışı düşünmektedirler. Oysa saldırganlık sadece fiziki değil aynı zamanda sözel olarak da gerçekleştirilebilir (Çelik, 2007).

Başka bir açıdan bakıldığında saldırganlık öfkenin dışa yansıyan ve bir nesneyi, kişiyi yok etmeye yönelik belirtisi olarak yorumlanabilir (Köknel, 1995).

TDK sözlüğüne göre şiddet Arapça kökenli bir isim kelimesidir. Dört anlamı vardır. Bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğlilik, sertlik. Hız, Karşıt görüşte olanlara, inandırma veya uzlaştırma yerine kaba kuvvet kullanma. Mecaz. Duygu ve davranışta aşırılık (TDK, 1998).

Şiddet; güç ve baskı uygulayarak insanların bedensel veya ruhsal açıdan zarar görmesine neden olan bireysel veya toplu hareketlerin tümüdür (hurriyet. Com, 14.11.2007).

Şiddetin fiziksel, cinsel, duygusal, sözel, ekonomik ve politik olmak üzere birçok çeşidinden söz etmek mümkündür (Koçöz, 2006).

Şiddet, insan vücuduna zarar veren maddi bir saldırı değil zihinsel ve duygusal bakımdan bireyde hatırı sayılır tahribata yol açan bir etki olarak da değerlendirilmektedir (Ergil, 1980).

Şiddetin öğrenilmiş bir davranış olduğunu söyleyen Özcan KÖKNEL ise kelime olarak şiddeti bir olgunun yoğunluğu, sertliği, kaba ve sert davranış biçimi olarak adlandırmakta; kızgınlık, öfke, kin, nefret, düşmanlık gibi duygu durumlarının etkinlik kazandığı saldırganlık biçimi olarak tanımlamaktadır (Köknel, 1996).

Şiddet, bir diğer anlatımla da; cinayet, işkence, darbe ve etkili eylem, savaş, baskı, suçluluk ve terörizm olarak ifade edilebilir. Şiddette çekirdek kavram güçtür. Bu yüzden şiddet dendiğinde öncelikle anlaşılacak bir bedensel ve eylemler dizisi olmaktadır. Hâlbuki gücün şiddet olarak tanımlanabilmesi için belirlenmiş olan normlar çok çeşitlidir. Bu yüzden neredeyse norm sayısı kadar şiddet biçiminin bulunduğu kabul edilebilir (Michaud, 1991).

Tuna ERDEM Amerikan futbolundaki şiddeti eleştirdiği yazısında şiddetin toplum içerisinde başlangıç noktasını belirterek, şiddetin sadece kaba güç kullanma olmadığını futbol sahasında bedenlere uygulanan şiddetten ziyade, saha dışında zihinlere uygulanan şiddetin

asıl şiddeti başlatan unsur olduğunu belirtir (Erdem, 2000).

Psikiyatrist Saygılı (2001)'e göre ise insanoğlunun uygarlaşıp teknoloji ilerledikçe şiddetin azalacağını öngörülüğünü, ancak 21.yy da olduğumuz şu zaman diliminde bu kehanetin tutmadığını, aksine insanoğlunun doğumundan itibaren şiddetle iç içe olduğunu, çocuklarımızın genelde dayak ve kaba kuvvetle büyüdüğünü hatta ilk şiddet vaka'sına en sevdiği anne ve babasının birbirine uyguladığı şiddete tanıklık ederek öğrendiğini, işin bununla kalmayıp çizgi filmlerin, okuduğumuz romanların, hep şiddet ağırlıklı olduğunu ve son zamanlarda yaygınlaşan bilgisayar oyunlarında da bombalarla, çeşit çeşit silahlarla katliamların yapılmasından zevk aldığımızı anlatarak şiddetin günümüzde kimliğimizin bir parçası olduğunu söylemektedir.

Görülüyor ki şiddet kavramı çok çeşitli şekillerde tanımlanmaktadır. Bu tanımlardan hareketle şiddetin, başka varlıklara zarar vermek niyeti ve amacı taşıyan saldırganca davranışın en uç boyutu olduğu söylenebilir.

Saldırganlık dürtüsü, zarar verme niyeti taşımayan, başkalarını kontrol etme veya onlara baskın gelme eğilimini içeren türe özgü bir güdü olarak tanımlanırken, şiddeti kapsayabilen saldırganlık eylemi, zarar veya yok etme niyetlerini içeren yoğun fiziksel güç kullanma davranışı olarak tanımlanmaktadır. Böylece iki kavramın tanımladığı yaşantılar; içerdikleri anlam açısından, bir başka deyişle kontrol güdüsünün yol açtığı davranış ile yok etme ve zarar verme niyeti taşıyan davranış olma açısından ayırt edilmektedir (Güvenç,2003).

Saldırganlık dürtüsünü kuramcılar farklı şekillerde açıklamışlardır. Freud, saldırganlığı temel bir içgüdü olarak değerlendirmiştir. Biyolojik Kuramcılar, saldırganlığın temelinde hormonların ve biyolojik unsurların rol aldığını söylemişlerdir. Sosyal Öğrenme Kuramına göre saldırganlık büyük ölçüde aileden ve sosyal çevreden öğrenilmiş bir davranış olarak kabul edilmektedir. Engellenme-Saldırganlık Kuramına göre ise engellenme daima bir saldırganlığa yol açar.

Geniş kitlelerin izleyici ve sporcu olarak ilgisini çeken futbolda zaman zaman saldırganlık ve şiddet olaylarına rastlanmaktadır. Bu şiddet olayları bazen futbolcular arasında, bazen de seyirciler arasında meydana gelmektedir. Futbolda meydana gelen saldırganlık ve şiddet olaylarının birçok nedeni vardır. Futbolcuların sert ve hatalı oynamaları, taraftarların bir hakaret veya eylemi, hakemin kritik bir kararı, spor yöneticilerinin karşılıklı sert açıklamalarla restleşmeleri, amigoların tahriki, medyanın tahrik edici haberleri hatta

güvenlik güçlerinin yanlış tutumu saldırganlık ve şiddet olaylarının başlamasına neden olabilmektedir.

Futbol içinde öfkeyi, şiddeti, neşeyi, taşıdığından üzerinde düşünmeye değer bir olaydır. Futbolun 4 ögesi vardır. Sporcu, teknik kadro, yönetici, seyirci ve medya. Bunların hepsi insandan müteşekkil olduğuna göre, bu insanların içlerinde şiddeti taşıdığını ve şiddeti ortaya çıkaracak davranışlar gösterebileceklerini, olaylar gerçekleşmeden öngörebiliriz. Bu mümkündür. Bu insanlar bakın ne yapıyorlar. Statlardaki pankartlarda okuyorsunuz “Yaşarken kalbimdesin, ölünce kalbimdesin”, “Uğruna ölürüz bilesin”, “Senin için ölürüm”, “Kill for you –Senin için öldürürüm” bunları görüyor musunuz? İnsanın içindeki şiddeti nasıl ortaya çıkarıyor. Futbol kurallarının bütün açıklığına rağmen kendi lehine verilen haksız karara ses çıkarmayan insan aynı pozisyonun benzeri rakip takıma verildiğinde küfrün bini bir parayla olaya dâhil olmaktadır (Pehlivan, 2003).

Futbol, modernleşme süreciyle birlikte, belli bir alt kültüre ait oyun olmaktan çıkarak kitlelerin peşinden sürüklendiği popüler bir eğlence aracı olmak yanında, insanların neredeyse dinsel biçimde bağlılık gösterdikleri temel bir doyum kaynağı statüsü edinmiştir. Dünya ölçeğinde yaygınlaşarak –Amerika Birleşik Devletleri dışarıda bırakılırsa- evrensel bir spor haline gelen futbolun, bu süreçte “oyun” niteliği giderek azalmış, “seyirlik” yani gösteri niteliği öne çıkmıştır. Bununla ilişkili olarak, futbola yapılan maddi yatırımlar da, etkisine aldığı kitlelere paralel bir şekilde artmış; futbol, içinde “futbol oyunu”nun da yer aldığı büyük bir ticari sektör görünümünü almıştır (Kayaoğlu, 2003).

Ülkemizde spor karşılaşmalarında alınmakta olan güvenlik önlemleri ve beklenen hizmet kalitesine ulaşılabilmesi için neler yapılması gerektiği konusunda henüz yeterli araştırma ve kapsamlı bir proje çalışmasının bulunmadığı herkes tarafından bilinmektedir. Bununla beraber futbol, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de büyük bir sektördür. Türkiye’de senede 5115 i profesyonel olmak üzere 65.000 futbol maçı oynanıyor. Her hafta yüz binlerce kişi, senede ise 20–25 milyon kişi müsabakaları izliyor. Tabii ki televizyon başındaki milyonlarca insanı da bunlara eklemeyi unutmamalıyız. Bu yüzden futbol geniş kitlelerin kaçış alanı ve sığınağı olmuştur (Yüksel, 2003).

Yasalarımız vatandaşlarımızın Anayasal haklarını huzur ve güven içerisinde yerine getirebilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını Devlet’imizin kurum ve kuruluşlarından istemektedirler. 1982 Anayasamızın 59.maddesinde “Devlet, her yaştaki Türk Vatandaşlarının

beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. ” denmektedir. Şüphesiz ki huzur ve güven ortamı sağlanmadan vatandaşlarımızın spor yapabilmesi mümkün değildir. Bunu da sağlayacak olan güvelik güçlerimiz, özellikle Emniyet Teşkilatı’dır. Huzur ve güven ortamının sağlanması genel güvenlik tedbirlerinin alınması şeklinde olabileceği gibi, sportif müsabakalar sırasında güvenlik tedbirlerinin alınması şeklinde de olmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, Türk futbolunda şiddetin önlenmesine yönelik Emniyet uygulamalarının neler olduğunun incelenmesi, Emniyet mensuplarının, mevcut yasaların uygulanması, seyirci saldırganlığının önlenmesi, seyirci saldırganlığının nedenleri, futbol karşılaşmalarında yaşadıkları problemler ve çözüm önerileri, sahalardaki şiddeti önlemek için neler yapılabileceği ve futbol karşılaşmalarında polisin daha etkin ve verimli çalışması için neler yapılabileceği konusundaki görüşlerinin alınarak, bunların değerlendirilmesi sonucunda Türk futbolundaki şiddet olaylarının önlenmesine yönelik Emniyet uygulamalarının geliştirilmesi çalışmalarına katkıda bulunmaktır.

2.Araştırmanın Yöntemi ve Hipotezler

Bu araştırmanın evreni Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde takımı oynayan illerin Çevik Kuvvet Polisinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini, Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde takımı olan illerin arasından tesadüfi yöntem ile seçim yapılmıştır. Bunun sonucunda Süper-Birinci Lig için İstanbul (n=200), İkinci Lig için İzmir (n=130) ve Üçüncü Lig için Aksaray (n=40) Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğünde görev yapan beş tanesi bayan olmak üzere toplam 370 personel araştırmaya katılmıştır. Deneme anketi, Birinci, İkinci ve Üçüncü Liglerde takımı olan illerden, tesadüfi yöntemle belirlenen Adana, Kayseri ve Nevşehir illeri seçilerek Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğünde görevli Adana’da 100, Kayseri’de 100 ve Nevşehir’de 40 personel olmak üzere toplam 240 emniyet mensubuna uygulanmıştır. Bu çalışma sonucunda bazı sorular anketten çıkarılarak, bazıları da değiştirilerek anketin uygulanabilirlik çalışması yapılmıştır. Anketin önermeler başlığı altındaki birinci bölümünde mevcut yasaların uygulanması hakkındaki görüşlerin tespiti için 7 adet önerme verilerek puanlanması istenmiştir. İkinci bölümünde seyirci saldırganlığının önlenmesi hakkındaki görüşlerin tespiti için 7 adet önerme verilerek puanlanması istenmiştir. Üçüncü bölümünde seyirci saldırganlığı hakkındaki görüşlerin tespiti için 7 adet önerme

verilerek puanlanması istenmiştir. Puanlama; Kesinlikle Katılmıyorum =1 Puan, Katılmıyorum =2 Puan, Kararsızım =3 Puan, Katılıyorum = 4 Puan Kesinlikle Katılıyorum = 5 Puan şeklinde yapılmıştır. Veriler değişkenlere göre sınıflandırılarak her sınıfın belirlenen toplam puanlarının aritmetik ortalamaları (X) ve standart sapmaları (Ss) bilgisayar ortamında hesaplandı. Önermelere verilen cevapların puanlarına, Tek Yönlü Anova ve Eşleştirilmiş Örnek t testi” ile 0,05 aralığında önemli olup olmadığına bakılmıştır.

Hipotezler

1) Türkiye’de Süper-Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımı olan illerde görev yapan emniyet mensuplarının mevcut yasaların uygulanması ile ilgili görüşleri arasında fark yoktur.

2) Türkiye’de Süper-Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımı olan illerde görev yapan emniyet mensuplarının seyirci saldırganlığının önlenmesi ile ilgili görüşleri arasında fark yoktur.

3) Türkiye’de Süper-Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımı olan illerde görev yapan emniyet mensuplarının seyirci saldırganlığının nedenleri ile ilgili görüşleri arasında fark yoktur.

4) Türkiye’de Süper-Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımı olan illerde görev yapan emniyet mensuplarının eğitim seviyesine göre mevcut yasaların uygulanması ile ilgili görüşleri arasında fark vardır.

5) Türkiye’de Süper-Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımı olan illerde görev yapan emniyet mensuplarının eğitim seviyesine göre seyirci saldırganlığının önlenmesi ile ilgili görüşleri arasında fark vardır.

6) Türkiye’de Süper-Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımı olan illerde görev yapan emniyet mensuplarının eğitim seviyesine göre seyirci saldırganlığının nedenleri ile ilgili görüşleri arasında fark vardır.

7) Türkiye’de Süper-Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımı olan illerde görev yapan emniyet mensuplarının aldıkları spor güvenliği konusundaki hizmet içi eğitime göre mevcut yasaların uygulanması ile ilgili görüşler arasında fark vardır.

8)) Türkiye’de Süper-Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımı

olan illerde görev yapan emniyet mensuplarının aldıkları spor güvenliği konusundaki hizmet içi eğitime göre seyirci saldırganlığının önlenmesi ile ilgili görüşleri arasında fark vardır.

9) Türkiye’de Süper-Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımı olan illerde görev yapan emniyet mensuplarının aldıkları spor güvenliği konusundaki hizmet içi eğitime göre seyirci saldırganlığının nedenleri ile ilgili görüşleri arasında fark vardır.

10) Türkiye’de Süper-Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımı olan illerde görev yapan emniyet mensupları sporda şiddetin sorumlusu olarak farklı kişi ve kurumları sorumlu tutmaktadırlar.

3.Bulgular

Tablo 1: Emniyet Mensuplarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyeti	N	%
Erkek	365	98,6
Bayan	5	1,3
TOPLAM	370	100

Ankete katılan emniyet mensuplarının cinsiyetlerine göre dağılımı incelendiğinde 365 kişinin %98,6 erkek, 5 kişinin %1,3 bayan olduğu bulunmuştur.

Tablo 2: Emniyet Mensuplarının Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	N	%
Lise	-	-
Ön lisans	283	76,4
Lisans	78	21,08
Yüksek Lisans	9	2,4
TOPLAM	370	100

Gültekin H., Soyer, F. (2010). Türk Futbolunda Şiddetin Önlenmesine Yönelik Emniyet Uygulamalarının Yasalar Çerçevesinde İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 7:1. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

Ankete katılan emniyet mensuplarının eğitim düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde 283 kişinin %76,4 ön lisans, 78 kişinin %21,08 lisans, 9 kişinin %2,4 yüksek lisans seviyesinde olduğu bulunmuştur.

Tablo 3: Emniyet Mensuplarının Takım Tutmalarının Stat Görevlerine Etkisi İle İlgili Görüşleri

Takım Tutmanız Stat Görevlerinizi Olumsuz Etkiler mi?	N	%
Evet	31	8,3
Hayır	279	75,4
Cevapsız	60	16,2
TOPLAM	370	100

Ankete katılan emniyet mensuplarının herhangi bir takım tutuyor olmasının stat görevlerine etkisi dağılımı incelendiğinde 31 kişinin % 8,3 takım tutmam stat görevimi olumsuz etkiler, 279 kişinin %77,4 takım tutmam stat görevimi olumsuz etkilemez dediği bulunmuştur.

Tablo 4: Emniyet Mensuplarının Seyirci Saldırganlığı ve Şiddeti İle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımı

Hizmet İçi Eğitim Aldınız mı?	N	%
Evet	152	41,08
Hayır	210	56,7
Cevapsız	8	2,1
TOPLAM	370	100

Gültekin H., Soyer, F. (2010). Türk Futbolunda Şiddetin Önlenmesine Yönelik Emniyet Uygulamalarının Yasalar Çerçevesinde İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 7:1. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

Ankete katılan emniyet mensuplarının seyirci saldırganlığı ve şiddeti ile ilgili hizmet içi eğitim alma durumlarına göre dağılımı incelendiğinde 152 kişinin %41,08 hizmet içi aldığı, 210 kişinin %56,7 hizmet içi eğitim almadığı bulunmuştur.

Tablo 5: Emniyet Mensuplarının Spor Güvenliği İle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımı

Hizmet İçi Eğitim Aldınız mı?	N	%
Evet	116	31,3
Hayır	243	65,6
Cevapsız	11	2,9
TOPLAM	370	100

Ankete katılan emniyet mensuplarının spor güvenliği ile ilgili hizmet içi eğitim alma durumlarına göre dağılımı incelendiğinde 116 kişinin%31,3 hizmet içi aldığı, 243 kişinin %65,6 hizmet içi eğitim almadığı bulunmuştur.

Tablo 6: Emniyet Mensuplarının Mevcut Yasaların Uygulanması İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

	1	2	3	F	Önemlilik Derecesi		
	N=200	N=129	N=40	1,2,3	1,2	1,3	2,3
X_±S_s	19,89 _± 5,6	21,69 _± 6,4	20,62 _± 5,3	3,62*	,019*	,755	,579

*p<0,05

Süper ve Birinci Liglerde takımı olan ilde görev yapan emniyet mensupları (1)

İkinci Ligde takımı olan ilde görev yapan emniyet mensupları (2)

Üçüncü Ligde takımı olan ilde görev yapan emniyet mensupları (3)

Türkiye’de Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımların olduğu illerde görev yapan emniyet mensuplarının (Çevik Kuvvet) mevcut yasaların uygulanması ile ilgili görüşlerine ait Ortalama, Standart sapma, F ve önemlilik dereceleri Tablo 6’de verilmiştir. Buna göre her üç ilde görev yapan emniyet mensuplarının mevcut yasaların uygulanması ile ilgili görüşleri arasında önemli bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Bu görüşler iller çerçevesinde değerlendirildiğinde ise, 1 ve 2 arasında anlamlı fark bulunurken ($p<0,05$), 1,3 ve 2,3 arasında farklılık yoktur.

Tablo 7: Emniyet Mensuplarının Seyirci Saldırganlığının Önlenmesi İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

	1	2	3	F	Önemlilik Derecesi		
	N=200	N=129	N=40	1,2,3	1,2	1,3	2,3
X_±Ss	23,31 _± ,37	25,31 _± 5,28	27,42 _± 3,01	10,7*	,006*	,000*	,103

* $p<0,05$

Türkiye’de Süper ve Birinci, ikinci ve üçüncü futbol liglerinde oynayan takımların olduğu illerde görev yapan Emniyet mensuplarının (Çevik Kuvvet) seyirci saldırganlığının önlenmesi ile ilgili görüşlerine ait Ortalama, Standart sapma, F ve önemlilik dereceleri Tablo 7’de verilmiştir. Buna göre 1 ile 2 ve 1 ile 3 nolu iller arasında anlamlılık varken ($p<0,05$), 2 ile 3 nolu iller arasında anlamlılık yoktur.

Tablo 8: Emniyet Mensuplarının Seyirci Saldırganlığının Nedenleri İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

	1	2	3	F	Önemlilik Derecesi		
	N=200	N=129	N=40	1,2,3	1,2	1,3	2,3
X_±Ss	25,66 _± 6,99	26,39 _± 5,41	26,85 _± 5,41	,846	,576	,540	,920

Türkiye’de Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımların olduğu illerde görev yapan emniyet mensuplarının (Çevik Kuvvet) seyirci saldırganlığının nedenleri ile ilgili görüşlerine ait Ortalama, Standart sapma, F ve önemlilik dereceleri Tablo 8’de verilmiştir. Buna göre her üç ilde görev yapan emniyet mensuplarının seyirci saldırganlığının nedenleri ile ilgili görüşleri arasında önemli bir farklılık yoktur bulunamamıştır.

Tablo 9: Emniyet Mensuplarının Eğitim Sevelerine Göre Mevcut Yasaların Uygulanması İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

	Ön Lisans	Lisans	Yüksek Lisans	F	Önemlilik Derecesi		
	N=282	N=77	N=9	1,2,3	1,2	1,3	2,3
X_±S_s	20,70 _± 6,01	20,71 _± 5,64	17,22 _± 2,90	1,572	,999	,179	,211

Türkiye’de Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımların olduğu illerde görev yapan emniyet mensuplarının (Çevik Kuvvet) eğitim seviyesine göre mevcut yasaların uygulanması ile ilgili görüşlerine ait ortalama, standart sapma, F ve önemlilik dereceleri tablo 9’te verilmiştir. Buna göre her üç ilde görev yapan emniyet mensuplarının eğitim seviyelerine göre mevcut yasaların uygulanması ile ilgili görüşleri arasında fark yoktur.

Tablo 10: Emniyet Mensuplarının Eğitim Sevelerine Göre Seyirci Saldırganlığının Önlenmesi İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

	Ön Lisans	Lisans	Yüksek Lisans	F	Önemlilik Derecesi		
	N=281	N=77	N=9	1,2,3	1,2	1,3	2,3
X_±S_s	24,44 _± 5,69	25,57 _± 4,87	21,00 _± 7,26	3,159	,256	,162	,052

Türkiye’de Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımların olduğu illerde görev yapan emniyet mensuplarının (Çevik Kuvvet) eğitim seviyelerine göre seyirci saldırganlığının önlenmesi ile ilgili görüşlerine ait ortalama, standart sapma, F ve önemlilik dereceleri tablo 10’da verilmiştir. Buna göre her üç ilde görev yapan emniyet mensuplarının eğitim seviyelerine göre seyirci saldırganlığının önlenmesi ile ilgili görüşleri arasında önemli bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo11: Emniyet Mensuplarının Eğitim Seviyelerine Göre Seyirci Saldırganlığının Nedenleri İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

	Ön Lisans	Lisans	Yüksek Lisans	F	Önemlilik Derecesi		
	N=279	N=77	N=9	1,2,3	1,2	1,3	2,3
X_±Ss	26,32 _± 5,72	26,45 _± 6,29	25,44 _± 7,61	,118	,987	,896	,878

Türkiye’de Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımların olduğu illerde görev yapan emniyet mensuplarının (Çevik Kuvvet) eğitim seviyelerine göre seyirci saldırganlığının nedenleri ile ilgili görüşlerine ait ortalama, standart sapma, F ve önemlilik dereceleri tablo 11’de verilmiştir. Buna göre her üç ilde görev yapan emniyet mensuplarının eğitim seviyelerine göre seyirci saldırganlığının önlenmesi ile ilgili görüşleri arasında önemli bir farklılık yoktur.

Tablo 12: Emniyet Mensuplarının Spor Güvenliği Konusunda Aldıkları Hizmet İçi Eğitim Durumuna (HİE)Göre Mevcut Yasaların Uygulanması İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

	HİE Alanlar N=119	HİE Almayanlar N=241	Fark	Farkın Yüzdesi (%)	t	p
X_±SD	25,8 _± 3,4	20,6 _± 6,1	5,2	25,2	4,180	<0,05

Gültekin H., Soyer, F. (2010). Türk Futbolunda Şiddetin Önlenmesine Yönelik Emniyet Uygulamalarının Yasalar Çerçevesinde İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 7:1. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

Spor güvenliği konusunda aldıkları hizmet içi eğitim durumuna göre mevcut yasaların uygulanması konusunda görüş bildiren ve araştırmaya katılan toplam 360 emniyet mensubundan 119'unun eğitim aldığı, 241'inin ise almadığı belirlenmiştir. Hizmet içi eğitim alanların puan ortalamaları $25,8 \pm 3,4$ almayanların ise $20,6 \pm 6,1$ olarak bulunmuştur. Bu ortalamalar arasında 5,2 değerinde % 25,2 oranında bir fark vardır. Bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0,05$).

Tablo 13: Emniyet Mensuplarının Spor Güvenliği Konusunda Aldıkları Hizmet İçi Eğitim Durumuna (HİE) Göre Seyirci Saldırganlığının Önlenmesi İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

	HİE Alanlar N=119	HİE Almayanlar N=240	Fark	Farkın Yüzdesi(%)	t	p
X \pmSD	24,7 \pm 3,53	18,4 \pm 5,68	6,3	34,2	6,492	<0,05

Spor güvenliği konusunda aldıkları hizmet içi eğitim durumuna göre seyirci saldırırganlığının önlenmesi konusunda görüş bildiren ve araştırmaya katılan toplam 359 emniyet mensubundan 119'unun eğitim aldığı, 240'inin ise almadığı belirlenmiştir. Hizmet içi eğitim alanların puan ortalamaları $24,79 \pm 3,53$ almayanların ise $18,48 \pm 5,68$ olarak bulunmuştur. Bu ortalamalar arasında 6,3 değerinde % 34,2 oranında bir fark vardır. Bu fark istatistiksel olarak önemlidir ($p < 0,05$).

Tablo 14: Emniyet Mensuplarının Spor Güvenliği Konusunda Aldıkları Hizmet İçi Eğitim Durumuna (HİE) Göre Seyirci Saldırganlığının Nedenleri İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

	HİE Alanlar N=118	HİE Almayanlar N=239	Fark	Farkın Yüzdesi(%)	t	p
X \pmSD	26,1 \pm 4,76	20,4 \pm 5,99	5,7	27,9	5,03	<0,05

Spor güvenliği konusunda aldıkları hizmet içi eğitim durumuna göre seyirci saldırganlığının nedenleri konusunda görüş bildiren ve araştırmaya katılan toplam 357 emniyet mensubundan 118'unun eğitim aldığı, 239'unun ise almadığı belirlenmiştir. Hizmet içi eğitim alanların puan ortalamaları 26,1+4,76 almayanların ise 20,4+5,99 olarak bulunmuştur. Bu ortalamalar arasında 5,7 değerinde % 27,9 oranında bir fark vardır. Bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0,05$).

Tablo 15: Emniyet Mensuplarının Sporda Şiddetin Sorumlusu Olarak Görüş Belirttikleri Kişi ve Kurumların Karşılaştırılması

Kurumlar veya Kişiler	SS	A	TD	M	KY	FF	F	GG	H
N	220	182	146	144	119	63	39	34	29
%	22,5	18,6	14,7	14,7	12,1	6,4	3,9	3,4	2,9

Sorumsuz Seyirciler (SS), Amigolar(A), Taraftar Dernekleri(TD), Medya(M), Kulüp Yöneticileri(KY), Futbol Federasyonu(FF), Futbolcular(F), Güvenlik Güçleri(GG) ve Hakemler(H)

Türkiye’de Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımların olduğu illerde görev yapan 326 emniyet mensubunun (Çevik Kuvvet) sporda şiddetin sorumlusu olarak en çok hangi kişi veya kurumları sorumlu tuttuğunu ölçmek için en fazla üç seçenek işaretlemeleri kaydıyla yukarıda belirtilen seçenekleri işaretlemeleri istendi. Buna göre Sorumsuz Seyirciler seçeneği 220 kez %22,5, Amigolar seçeneği 182 kez %18,6, Taraftar Dernekleri seçeneği 146 kez %14,7, Medya seçeneği 144 kez %14,7, Kulüp Yöneticileri seçeneği 119 kez %12,1, Futbol Federasyonu seçeneği 63 kez %6,4, Futbolcular seçeneği 39 kez %3,9, Güvenlik Güçleri seçeneği 34 kez %3,4 ve Hakemler seçeneği 29 kez %2,9 oranlarında seçilmiştir.

4. Tartışma Ve Sonuç

Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinin bulunduğu illerde görev yapan emniyet mensuplarının mevcut yasaların uygulanması ile ilgili görüşler arasında önemli bir farklılık bulunmuştur (Tablo 6). Bu görüşler iller çerçevesinde değerlendirildiğinde Süper ve Birinci Liglerde takımı bulunan emniyet mensupları ile ikinci ligde takımı bulunan emniyet mensupları arasında anlamlı fark bulunurken diğer iller arasında farklılık yoktur. Hipotezimizde Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinin bulunduğu illerde görev yapan emniyet mensuplarının mevcut yasaların uygulanması ile ilgili görüşler arasında fark olmayacağını belirtmiştik. Ancak çıkan sonuç fark olduğu şeklindedir.

Anketin bu bölümünde sorulan sorular 5149 sayılı Sporda Şiddet Yasası'nın Türk Emniyet Teşkilatına ve kulüplere yüklediği sorumlulukların yerine getirilip getirilmediği ile Polis'in maçlarda şiddeti önleme açısından aldığı önlemlerin ne ölçüde uygulanabildiği konusundadır.

Bu çalışmada illerin puan ortalamalarına bakıldığında kulüplere yüklenen sorumluluklardan olan ses sistemi, teknik donanım, özel güvenlik görevlisi bulundurma, statta fiziki şartları hazırlama, otopark alanı düzenleme gibi sorumlulukların yer aldığı önermesine, yine önermeler arasında olan il ve ilçe güvenlik kurullarının yasa da belirtilen görevlerini yerine getirmektedir, seyirden men ve para cezası yeterince uygulanmaktadır, fanatizmin önlenmesi amacıyla failerin tespit edilip bir bilgi bankası oluşturulması sağlanmaktadır, önermelerine ankete katılanlar genelde kısmen katıldıkları görülmektedir. Bunda mevcut sporda şiddet yasasının bazı maddelerinin ülkemizin altyapısına ve gerçeklerine göre yeterince uygulanabilir olmaması yatıyor olabilir. Özellikle Süper ve Birinci Liglerde takımı bulunan emniyet mensuplarının görüşünü belirten puan ortalamasının diğerlerinden düşük olması maç yoğunluğu, seyirci sayısının çokluğu, buna bağlı olarak seyirci profilinin fanatizme yatkınlığı nedeniyle yasaların tam olarak uygulanamamasından kaynaklanabilir.

Orhan (2007)'in BESYO öğrencileri ve hukukçulardan oluşan çalışma grubuna yönelik yaptığı çalışmada 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un genel olarak işlevini neden yerine getiremediği sorulduğunda problem yasadaki kaynaklanıyor diyenlerin oranı %24,6, problem uygulamadan kaynaklanıyor diyenlerin oranı ise %75,4'dür. Başka bir çalışmada Çelik (2007) emniyet güçlerinin futbolda

şiddet ve holiganizmin önlenmesinde mevcut yasa ve yönetmeliğinin belirli bir seviyede yeterliliği doğrultusunda bir sonuç belirtmiştir. Orhan ve Çelik'in bulguları bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir.

Türkiye'de Süper ve Birinci (1), İkinci (2) ve Üçüncü (3) Futbol Liglerinde oynayan takımların olduğu illerde görev yapan emniyet mensuplarının seyirci saldırganlığının önlenmesi ile ilgili görüşleri incelendiğinde birinci ve ikinci iller arasında yine birinci ve üçüncü iller arasında anlamlılık varken, ikinci ile üçüncü il arasında istatistiksel açıdan fark yoktur (Tablo 7). Hipotezimizde Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinin bulunduğu illerde görev yapan emniyet mensuplarının seyirci saldırganlığının önlenmesi ile ilgili görüşleri arasında fark olmayacağını belirtmiştik. Çıkan sonuç hipotezimizi doğrulamaktadır.

Bu araştırmada seyirci saldırganlığının önlenmesi başlığı altında verilen cevapların puan ortalamalarına bakıldığında, ikinci ve üçüncü illerin puan ortalamaları, birinci ile oranla daha yüksektir. Birinci ilin puan ortalamasının düşük çıkması bu ildeki statların kapasitesinin yüksekliği, seyirci sayısının ve buna bağlı olarak fanatiklerin fazla olması, bunun sonucunda denetim ve personel yetersizliğinden belirtilen önermelerin gerekleri tam olarak yerine getirilse bile seyirci saldırganlığının kısmen önlenebileceği ve başka caydırıcılara ihtiyaç duyulduğu düşüncesini taşımalarından kaynaklanabilir.

Kaynak (2002)'in çalışmasında polis memurları, spor müsabakalarında görev alan polis sayısının %86,2 oranında gereğinden çok fazla olduğunu belirtmişlerdir. Aynı şekilde Gültekin ve ark. (2000), maçlarda görevlendirilen güvenlik görevlisi sayısının çok fazla olduğunu belirtmişlerdir. Anketimizin bu bölümündeki "maçlarda güvenliği sağlamak için görevlendirilen emniyet kuvvetlerinin sayısı genellikle bu işi başaracak ölçüdedir", önermesine düşük puan verilmesi de bu görüşleri desteklemektedir.

Türkiye'de Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımların olduğu illerde görev yapan emniyet mensuplarının seyirci saldırganlığının nedenleri ile ilgili görüşleri incelendiğinde her üç ilde görev yapan emniyet mensuplarının görüşleri arasında fark yoktur (Tablo 8). Hipotezimizde Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinin bulunduğu illerde görev yapan emniyet mensuplarının seyirci saldırganlığının nedenleri ile ilgili görüşleri arasında fark olmayacağını belirtmiştik. Çıkan sonuç hipotezimizi doğrulamaktadır.

Anketimizin bu bölümünde televizyonda yayınlanan spor programlarının, spor gazetelerinin yaptıkları haberlerin, rakip taraftarın çirkin tezahüratının, hakem hatalarının, kritik maçların, spor yöneticilerinin sert açıklamalarının, polisin aşırı derecede caydırıcı tedbir almasının şiddet olaylarının oluşmasına etkisi vardır şeklindeki önermelerine emniyet mensuplarının puan vermesi istenmiştir. İllerin puan ortalamalarına bakıldığında puanların arasında fark olmaması ve yüksek oluşu emniyet mensuplarının bu önermelere olumlu bakmasından ve belirli düzeylerde katılmasından kaynaklanabilir.

Acet (2003) çalışmasında araştırmaya katılanların %55,7'sinin yöneticilerin tavır ve davranışlarının olayların çıkışında önemli bir etken olduğunu inanmaktadırlar, %60'ı olumlu veya olumsuz olarak amigoların kendilerini etkilediklerini ifade ederken %39,6'sı da hiç etkilemediğini belirtmişlerdir, %82'si müsabakada kendilerini tahrik eden unsurlar olarak hakemin yanlış yönetimini görmektedirler, seyirciler daha çok spor köşe yazarlarının kendilerini etkilediğini %50 oranında ifade etmişlerdir. Olumsuz etkiler diyenler %15,2, çok olumsuz etkiler diyenler %3,6 oranındadır. Bu oran az gibi görünse de dikkate değer bir yoğunluktur.

Kurtiç (2006)'nın çalışmasına göre araştırmaya katılanların maç esnasında kendilerini en çok tahrik eden durumlara %44,1 hakemin davranışları, %16,7 seyircilerin davranışları cevabını vermişlerdir. Spor basın yayınından %51,3'ünün etkilendiklerini, %27,4'ünün etkilenmediklerini, %24,3'ünün de bazen etkilendiklerini belirtmişlerdir. Belirtilen çalışmaların bulguları bu çalışmadaki seyirci saldırganlığının nedenleriyle ilgili bulguları desteklemektedir.

Türkiye'de Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımların olduğu illerde görev yapan emniyet mensuplarının (Çevik Kuvvet) eğitim seviyesine göre (ön lisans, lisans ve yüksek lisans) mevcut yasaların uygulanması ile ilgili görüşleri incelendiğinde, her üç ilde görev yapan emniyet mensuplarının eğitim seviyelerine göre mevcut yasaların uygulanması ile ilgili görüşleri arasında fark yoktur (Tablo 9). Hipotezimiz fark olacağı şeklindeydi. Hipotezimizle araştırmanın sonucu birbirini doğrulamamaktadır. Bunun nedeni eğitim seviyesi farklı olsa da alınan polislik eğitiminin aynı olması ve yasaların uygulanması sırasında karşılaşılan güçlüklerin benzer olması olabilir.

Anketin uygulandığı illerin emniyet mensuplarının eğitim seviyelerine göre seyirci saldırganlığının önlenmesiyle ilgili görüşleri arasında istatistiksel açıdan farklılık

bulunmamıştır (Tablo 10). Puan ortalamalarına bakıldığında her üç ilin emniyet mensuplarının seyirci saldırganlığının önlenmesi ile ilgili önermeler hakkında birbirlerine yakın düşündükleri ve belirli düzeyde katıldıkları söylenebilir. Bu konuyla ilgili hipotezimiz görüşler arasında fark vardır şeklindeydi. Eğitim seviyesi arttıkça puan ortalamalarının da artacağını düşünmüştük. Ancak çalışmanın bulguları hipotezimizi desteklememektedir.

Anketin yapıldığı illerde görev yapan emniyet mensuplarının eğitim seviyesine göre seyirci saldırganlığının nedenleriyle ilgili görüşler arasında fark yoktur (Tablo 11). Bunun nedeni ön lisans, lisans ve yüksek lisans eğitim seviyesindeki emniyet mensuplarının belirtilen görüşleri yeterli düzeyde benimsediklerinden olabilir. Hipotezimizde emniyet mensuplarının eğitim seviyesine göre seyirci saldırganlığıyla ilgili görüşleri arasında fark olacağını belirtmiştik. Ancak çıkan sonuç fark olmadığı şeklindedir.

Spor güvenliği konusunda aldıkları hizmet içi eğitim durumuna göre mevcut yasaların uygulanması konusunda görüş bildiren ve araştırmaya katılan toplam 360 emniyet mensubundan 119'unun eğitim aldığı, 241'inin ise almadığı belirlenmiştir. Hizmet içi eğitim alanların puan ortalamaları $25,8 \pm 3,4$ almayanların ise $20,6 \pm 6,1$ olarak bulunmuştur (Tablo 12). Bu ortalamalar arasında 5,2 değerinde % 25,2 oranında bir fark vardır. Bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu durum spor güvenliği konusunda hizmet içi eğitim almış personelin yasaları ve uygulamaları daha iyi kavrayarak uygulamaya koymasından kaynaklanabilir. Hipotezimizle bulgulardan ortaya çıkan sonuç birbirine paraleldir.

Spor güvenliği konusunda aldıkları hizmet içi eğitim durumuna göre seyirci saldırganlığının önlenmesi konusunda görüş bildiren ve araştırmaya katılan toplam 359 emniyet mensubundan 119'unun eğitim aldığı, 240'inin ise almadığı belirlenmiştir. Hizmet içi eğitim alanların puan ortalamaları $24,79 \pm 3,53$ almayanların ise $18,48 \pm 5,68$ olarak bulunmuştur (Tablo 13). Bu ortalamalar arasında 6,3 değerinde % 34,2 oranında bir fark vardır. Bu fark istatistiksel olarak önemlidir. Bu durum spor güvenliği konusunda hizmet içi eğitim alan emniyet mensuplarının seyirci saldırganlığının önlenmesiyle ilgili önermelerdeki uygulamaları benimsediklerini gösterebilir. Hizmet içi eğitim alan grubun puan ortalamasının, hizmet içi eğitim almayanlara göre farklı ve yüksek olması hipotezimizi doğrulamaktadır.

Spor güvenliği konusunda aldıkları hizmet içi eğitim durumuna göre seyirci saldırganlığının nedenleri konusunda görüş bildiren ve araştırmaya katılan toplam 357 emniyet mensubundan 118'unun eğitim aldığı, 239'unun ise almadığı belirlenmiştir. Hizmet

İçerik eğitim alanlarının puan ortalamaları 26,1+4,76 almayanların ise 20,4+5,99 olarak bulunmuştur (Tablo 14). Bu ortalamalar arasında 5,7 değerinde % 27,9 oranında bir fark vardır. Bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu fark spor güvenliği konusunda alınan hizmet içerik eğitimin seyirci saldırganlığının nedenlerini daha iyi kavradığını gösterebilir. Çıkan sonuçla hipotezimiz birbirini doğrulamaktadır.

Türkiye’de Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımların olduğu illerde görev yapan 326 emniyet mensubunun (Çevik Kuvvet) sporda şiddetin sorumlusu olarak en çok hangi kişi veya kurumları sorumlu tuttuğunu ölçmek için en fazla üç seçenek işaretlemeleri kaydıyla yukarıda belirtilen seçenekleri işaretlemeleri istendi. Buna göre Sorumsuz Seyirciler seçeneği 220 kez %22,5 oranında, Amigolar seçeneği 182 kez %18,6 oranında, Taraftar Dernekleri seçeneği 146 kez %14,7 oranında, Medya seçeneği 144 kez %14,7 oranında, Kulüp Yöneticileri seçeneği 119 kez %12,1 oranında, Futbol Federasyonu seçeneği 63 kez %6,4 oranında, Futbolcular seçeneği 39 kez %3,9 oranında, Güvenlik Güçleri seçeneği 34 kez %3,4 oranında ve Hakemler seçeneği 29 kez %2,9 oranında seçilmiştir (Tablo 15).

Çelik (2007) yapmış olduğu araştırmada emniyet mensuplarının futbol sahalarında yaşanan şiddetin oluşumunda %34 oranında medyayı, %21,6 oranda kulüp yöneticilerini, %16,2 oranında sorumsuz seyircileri, %10,8 oranında amigoları, % 6,6 oranında taraftar derneklerini, %5,8 oranında hakemleri %4,1 oranında siyasileri sorumlu tuttıklarını belirtmiştir.

Bu çalışmada ilk sırayı %22,5 ile alan sorumsuz seyirciler Çelik’in çalışmasında %16,2 ile üçüncü sıradadır. Çalışmamızda ikinci sırayı %18,6 ile alan amigolar Çelik’in çalışmasında %10,8 ile dördüncü sıradadır. Çalışmamızda üçüncü sırayı %14,7 ile alan taraftar dernekleri Çelik’in çalışmasında %6,6 ile beşinci sıradadır. Çalışmamızda dördüncü sırayı %14,7 ile alan medya Çelik’in çalışmasında % 34 ile birinci sıradadır. Çalışmamızda beşinci sırayı %12,1 ile alan kulüp yöneticileri Çelik’in çalışmasında %21,6 ile ikinci sıradadır. Çalışmamızda dokuzuncu sırayı %2,9 ile alan hakemler Çelik’in çalışmasında %5,8 ile altıncı sıradadır. Bu fark grupların kişisel görüşlerinden kaynaklanabilir. Her iki çalışmanın ilk dört sırasını aldığımızda sorumsuz seyirciler, amigolar ve medya; kesişen ve en çok sorumlu tutulan kişi veya kurumlardır. Hakemler her iki çalışmada da son sırada yer almaktadırlar.

Anket Süper ve Birinci Futbol Liginde takımları olan illerden İstanbul (200), İkinci Futbol Liginde takımı olan illerden İzmir (130) ve Üçüncü Futbol Liginde takım olan illerden Aksaray'da (40) görev yapan toplam 370 emniyet mensubuna (Çevik Kuvvet) uygulanmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre; Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde takımı olan illerde görev yapan emniyet mensuplarının mevcut yasaların uygulanması ile ilgili görüşleri arasında önemli bir farklılık bulunmuştur (Tablo 6). Bu görüşler iller çerçevesinde değerlendirildiğinde Süper ve Birinci Liglerde takımı bulunan emniyet mensupları ile İkinci Ligde takımı bulunan emniyet mensupları arasında anlamlı fark bulunurken diğer iller arasında farklılık yoktur.

Seyirci saldırganlığının önlenmesi ile ilgili görüşleri arasında önemli farklılıklar ortaya çıkmıştır (Tablo 7). Bu farklılıklar özellikle birinci ve ikinci ile birinci ve üçüncü iller arasında önemli görülmüştür. İkinci ile üçüncü il arasında ise istatistiksel açıdan fark yoktur.

Türkiye'de Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımların olduğu illerde görev yapan emniyet mensuplarının seyirci saldırganlığının nedenleri ile ilgili görüşleri incelendiğinde her üç ilde görev yapan emniyet mensuplarının görüşleri arasında fark yoktur.

Türkiye'de Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımların olduğu illerde görev yapan emniyet mensuplarının (Çevik Kuvvet) eğitim seviyesine göre (ön lisans, lisans ve yüksek lisans) mevcut yasaların uygulanması ile ilgili, seyirci saldırganlığının önlenmesiyle ilgili ve seyirci saldırganlığının nedenleriyle ilgili görüşler arasında fark yoktur.

Spor güvenliği konusunda aldıkları hizmet içi eğitim durumuna göre mevcut yasaların uygulanması, seyirci saldırganlığının önlenmesi ve seyirci saldırganlığının nedenleriyle ilgili görüşler arasında fark bulunmuştur (Tablo 12,13,14).

Türkiye'de Süper ve Birinci, İkinci ve Üçüncü Futbol Liglerinde oynayan takımların olduğu illerde görev yapan 326 emniyet mensubunun (Çevik Kuvvet) sporda şiddetin sorumlusu olarak en çok hangi kişi veya kurumları sorumlu tuttuğunu ölçmek için en fazla üç seçenek işaretlemeleri kaydıyla yukarıda belirtilen seçenekleri işaretlemeleri istenmiştir. Buna göre Sorumsuz Seyirciler seçeneği 220 kez %22,5 oranında, Amigolar seçeneği 182 kez %18,6 oranında, Taraftar Dernekleri seçeneği 146 kez %14,7 oranında, Medya seçeneği 144 kez %14,7 oranında, Kulüp Yöneticileri seçeneği 119 kez %12,1 oranında, Futbol

Gültekin H., Soyer, F. (2010). Türk Futbolunda Şiddetin Önlenmesine Yönelik Emniyet Uygulamalarının Yasalar Çerçevesinde İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 7:1. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

Federasyonu seçeneği 63 kez %6,4 oranında, Futbolcular seçeneği 39 kez %3,9 oranında, Güvenlik Güçleri seçeneği 34 kez %3,4 oranında ve Hakemler seçeneği 29 kez %2,9 oranında seçilmiştir (Tablo 15).

KAYNAKLAR

- Acet, M. (2003) Futbolda şiddeti etkileyen sosyal faktörler. Ankara Emniyet Müdürlüğü, *Futbolda Şiddet ve Önlenmesi Sempozyumu*, 128, Ankara: EGM Basımevi
- Çelik, O. (2007) Türkiye’de futbol şiddeti ve holiganizme polisin bakış açısı. *Yüksek Lisans Tezi*, Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Ergil, D. (1980) *Türkiye’de Terör ve Şiddet*, Ankara: Turhan Kitapevi.
- Erdem T. (2000) Hırs, rekabet ve şiddet. *Radikal Gazetesi Cumartesi Eki* (13.05.2000).
- Freedman, J.L., Sears, D.o & Carlsmith, J.M.. (1974) *Social Psychology*. Englewood Cliffs, New Jersey. Prentice Hall: Türkçesi Sosyal Psikoloji (Çev: Ali DÖNMEZ) İstanbul: Ara Yayınları.
- Göksu, T. (2000) *Toplumsal psikoloji, toplumsal olaylar ve müdahale esasları*, Ankara: Özen Yayıncılık..
- Güvenç, G. (2003) Ankara Emniyet Müdürlüğü, *Futbolda Şiddet ve Önlenmesi Sempozyumu*, 271, Ankara: EGM Basımevi.
- <http://dosyalar.hurriyet.Com.tr/aileici/aileicisiddet.asp>. (14.11.2007).
- Köknel, Ö. (1995) *Kaygıdan mutluluğa kişilik*, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Koçöz, R. (2006) Şiddet üzerine”, *EGM Polis Dergisi*, Yıl:12, Sayı:48–49.
- Köknel, Ö. (1996) *Bireysel ve toplumsal şiddet*, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Kayaoğlu, A.G. (2003) Futbol holiganizmi ve sosyal psikolojik bakış açısı. Ankara Emniyet Müdürlüğü, *Futbolda Şiddet ve Önlenmesi Sempozyumu*, 301, Ankara: EGM Basımevi.
- Kurtiç, N. (2006) Futbol seyircisini saldırganlığa iten psiko-sosyal nedenler (Sakarya il örneği), *Yüksek Lisans Tezi*, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor ABD, Sakarya
- Kaynak, İ. (2002), Spor müsabakalarında görev yapan polislerin tutum ve

Gültekin H., Soyer, F. (2010). Türk Futbolunda Şiddetin Önlenmesine Yönelik Emniyet Uygulamalarının Yasalar Çerçevesinde İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 7:1. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

davranışlarının araştırılması, *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor ABD, Ankara.

- Michaud, İ. (1991) *Şiddet*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Orhan, Ü. (2007) 5149 sayılı sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesine dair kanun çerçevesinde spor güvenliği, *Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor ABD, İstanbul.
- Pehlivan, Özcan (2003), Ankara Emniyet Müdürlüğü, *Futbolda Şiddet ve Önlenmesi Sempozyumu*, 223, Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi
- TDK Sözlüğü (1998), Ankara
- Usal, A., Aslan, Z. (1995) *Davranış Bilimleri (Sosyal Psikoloji)*, İzmir: Barış Yayınları
- Yiğit, G. (2002) Polis meslek yüksek okullarında okuyan öğrencilerden daha önce spor yapmış olanlarla yapmamış olanların psikolojik ihtiyaçlarının karşılaştırılması, *Yüksek Lisans Tezi*, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor ABD, Niğde